

**Міністерство освіти і науки України
Ministry of Education and Science of Ukraine
Близькосхідний технічний університет
(Middle East Technical University (METU) (Turkey)
Венеціанський Університет Ка-Фоскарі
(Ca' Foscari University of Venice) (Italy)
Інститут філософії НАН України
Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
M.P.Dragomanov National Pedagogical University
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Oles Ponchar Dnipro National University**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІННОВАЦІЙНА ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної наукової конференції**

24-25 травня 2019 р.

**Proceedings of the International Scientific Conference
Social Sciences and Humanities Research
and Innovative Educational Activities**

**Dnipro, Ukraine
May 24-25, 2019**

**Дніпро
2019**

Редакційна колегія:

Іваненко Валентин Васильович, д.і.н., проф., проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді Дніпровського національного університету ім. Олесея Гончара.

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара.

Трамиус Антоніо, доктор наук з історії, професор Департаменту лінгвістики та порівняльних культурних досліджень Венеціанський Університет Ка-Фоскарі (Ca' Foscari University of Venice), Італія.

Октай Танзевер, доктор філософії з політичних наук, професор, декан факультету міжнародних відносин Близькосхідного технічного університету (Middle East Technical University (METU)), м.Анкара, Турція.

Іщенко Ігор Васильович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара.

Хамітов Назін Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крнлова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара.

Окороков Віктор Броніславович, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара

Ключник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Університету імені Альфреда Нобеля.

Міхейченко Марія Анатоліївна, к.політ.н., доц., доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара

С 69 Соціально-гуманітарні дослідження та інноваційна освітня діяльність. Матеріали Міжнародної наукової конференції. 24-25 травня 2019 р., м.Дніпро. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2019. – 528 с.

У збірник вміщено матеріали Міжнародної наукової конференції «**Соціально-гуманітарні дослідження та інноваційна освітня діяльність**», що присвячені найбільш значущим науковим проблемам у царині політичних, соціологічних, юридичних, історичних, філологічних, психологічних, економічних наук, а також філософії, державного управління, соціальних комунікацій, фізичного виховання і спорту, розробці стратегій подальшого розвитку освітнього потенціалу в світовому контексті, узагальненню досвіду викладання та визначенню шляхів інноваційної освітньої діяльності з огляду на нові виклики та світові досягнення. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

© Колектив авторів, 2019

© ДНУ ім. Олесея Гончара, 2019

процес займалися такі дослідники як Ф.В.Хоменко, Н.В.Маркус, Е.Л.Носенко, С.О.Сисоева Проблеми організації навчання за допомогою комп'ютерних технологій досліджували В.Ю.Биков, Т.І.Коваль, В.М.Кухаренко, П.В.Стефаненко та інші.

На думку С.Сисоевої технологія навчання є поєднанням форм, методів, прийомів, методик і засобів, які дозволяють досягти запланованого результату [3, с.40].

В цій роботі ми розглянемо особливості комп'ютерних методів навчання у викладанні іноземних мов в технічних закладах вищої освіти. Серед основних цілей комп'ютерно орієнтованих методів навчання в процесі викладання іноземної мови виділяють [2, с. 90]: 1) розвиток уваги, спостережливості, допитливості; 2) розвиток логічного, критичного мислення; 3) активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів; 4) розвиток умінь саморозвитку і самовдосконалення студентів; 5) формування вмінь самостійно здобувати і засвоювати знання.

На занятті іноземної мови використовуються різноманітні комп'ютерні методи навчання: робота з електронними підручниками, електронними словниками, довідниками і енциклопедіями, інтернет-дискусії, інтернет-семінари, ділові комп'ютерні мовні ігри, телекомунікаційні проекти.

При виборі комп'ютерних методів навчання викладач іноземної мови має брати до уваги такі вимоги [3, с.85]: 1) комунікативний та особистісно-діяльнісний принцип організації навчання; 2) звертати увагу на індивідуально-психологічні особливості студентів, їх готовність до навчання за допомогою комп'ютерних засобів; 3) враховувати умови зовнішнього середовища, готовність інфраструктури закладу вищої освіти.

Сучасні досягнення в галузі інформаційних технологій дають можливість викладачу створювати свої власні програми для курсу професійно-орієнтованої іноземної мови у вищому закладі освіти. Навчальна платформа Moodle дозволяє створювати програми для проведення контролю засвоєння навчального матеріалу. Студенти технічних спеціальностей мають можливість опрацьовувати фахову лексику, навчитися описувати графіки і діаграми іноземною мовою, вдосконалювати навички аудіювання, використовувати відповідні граматичні конструкції і терміни.

Отже, застосування комп'ютерних технологій у викладанні професійно-орієнтованої іноземної мови сприяє підвищенню інтересу і мотивації студентів завдяки індивідуалізації навчання, новим формам подачі інформації. Застосування комп'ютерних технологій на занятті іноземної мови в технічному закладі вищої освіти дає можливість оптимізувати засвоєння навчального матеріалу, сприяє формуванню професійної іншомовної компетенції, розвитку інтелектуальних і творчих здібностей студента.

Список використаних джерел

1. Аскояню П. Г. *Основи методики створення та застосування комп'ютерних програм у навчанні іноземних мов* / П. Г. Аскояню, Г. С. Чекаль, П. І. Сердюков. – К.: КДППМ, 2004. – 108 с.
2. Коваль Т. І. *Інтерактивні технології навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах* / Коваль Т. І. // *Неперервна професійна освіта: теорія і практика* // Науково-методичний журнал. 2011. – с. 86-92.
3. Сисоева С. О. *Інтерактивні технології навчання дорослих: навч. метод. посібник* / НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКСМО», 2001. – 320 с.

Л. В. Мороз-Рекотова

СФОРМОВАНІСТЬ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ: КОНСТАТУВАЛЬНИЙ ЕТАП ДОСЛІДЖЕННЯ

Освітній процес закладу вищої освіти України спрямовано в напрямі розвитку особистості та її інтересів, адекватних сучасним тенденціям розвитку суспільства. Зміни державної політики в галузі дошкільної освіти зумовлюють підвищення ви-

мог до професійної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти. Усвідомлення феномену спілкування як специфічної особливості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти дало підстави ввести поняття «професійно-комунікативна культура вихователя закладу дошкільної освіти» і осмислити його як інтегральне динамічне особистісне утворення, що охоплює систему загальнолюдських та професійних цінностей, мовленнєвих та етичних знань, комунікативних умінь і якостей, зразків мовленнєвої поведінки, норм і правил здійснення комунікативної діяльності, які проектуються особистістю у професійну діяльність адекватно мети та завданням і забезпечують її високу ефективність.

Українські дослідники торкалися окремих аспектів проблеми формування професійно-комунікативної культури майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти (Г.Беленька, М.Вахницька, С.Гусаківська, Л.Кідіна, К.Коновалова, А.Омельяненко, Ю.Рудепко, Ю.Смолянко, В.Тарасова, Н.Цибуляк, Т.Швець). Проте ґрунтовні дослідження цієї проблеми здійснено лише двома науковцями. Так, І. Мазаєва [1, с.71–72] розглядає професійно-комунікативну культуру як складник змісту підготовки фахівця, а О. Максїмкіна [2, с.22] розуміє професійно-комунікативну культуру вихователя як дидактичне явище і ототожнює його з «освітнім спілкуванням».

Вивчення рівня сформованості професійно-педагогічної культури вихователя ЗДО відбувалось за визначеними критеріями та показниками. Так, отримані дані за показниками мотиваційного критерія (внутрішню потребу в опануванні професійно-комунікативною культурою, структуру ціннісних орієнтацій особистості, професійну спрямованість особистості) засвідчують необхідний рівень мотивації здобувачів вищої освіти до опанування професійно-комунікативною культурою. Високий рівень мотивації засвідчують 17,1% опитаних ЕГ та 16,2% КГ, достатній рівень виявлено у 36,3% респондентів ЕГ та 36,6% опитаних КГ. Середній рівень демонстрували 39,1% здобувачів, що увійшли до ЕГ та 39,4% – КГ, а низький – 7,5% респондентів ЕГ та 7,7% КГ. Вивчення рівня сформованості професійно-комунікативної культури майбутніх вихователів ЗДО за когнітивним критерієм відбувалось за такими показниками: розуміння сутності та значення професійно-комунікативної культури, усвідомлення впливу властивостей особистості на ефективність комунікації, володіння мовними нормами у професійній сфері. Отримані дані засвідчують середній рівень сформованості ПКК (47,9% ЕГ, 48,6% КГ). Високий рівень виявлено у 8,9% опитаних ЕГ та 8,5% КГ, достатній – 22,6 ЕГ та 23,2% КГ. Низький рівень демонструють 20,6% респондентів ЕГ та 19,7% КГ.

Дані вивчення рівня сформованості за показниками особистісного критерія (комунікативна толерантність, самоконтроль у спілкуванні, прояв емпатії в професійній комунікації) засвідчують низький рівень усвідомленості респондентами значення емпатії та комунікативних способів її прояву у професійній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти, що знижує бажання й частотність її усвідомленого застосування. Так, високий рівень демонструють 23,3% ЕГ та 23,9% КГ, достатній – 13% ЕГ та 13,4% КГ. Середній рівень виявлено у 32,9% респондентів ЕГ та 32,4% КГ, низький рівень демонструє майже така сама кількість опитаних – 30,8% ЕГ та 30,3% КГ. Результати вивчення за показниками діяльнісного критерія (тип спілкування, естетика комунікації, стратегічна компетенція) свідчать про нездатність респондентів застосувати наявні компетенції у ситуаціях професійного спілкування. Низький рівень виявлено у 45,9% опитаних ЕГ та 45,8% КГ. Середній рівень демонструють 31,5% ЕГ та 31% КГ, достатній – 19,2% ЕГ й 19,7% КГ. Високий рівень сформованості ПКК за діяльнісним критерієм виявлено лише у 3,4% ЕГ та 3,5% КГ.

Отже, за результатами констатувального етапу дослідження середній рівень сформованості професійно-комунікативної культури встановлено у 67% опитаних

ЕГ та 72,5% КГ, а низький – в 30,8% ЕГ та 25,4% КГ. Достатній рівень демонструє 2% респондентів ЕГ та 2,1% КГ. Високий рівень не виявлено. Такі дані підтверджують актуальність проблеми формування професійно-комунікативної культури вихователів закладів дошкільної освіти вже на етапі здобуття вищої освіти. Обов'язковими компонентами професійно-комунікативної культури майбутнього фахівця мають стати нормативний (проявом якого є лінгвальна компетенція), комунікативний (комунікативна компетенція), емпатійний (вияв емпатії), етико-естетичний (влучне застосування етикетних формул спілкування, комунікативно-риторичних якостей, невербальних засобів спілкування, тропів).

Список використаних джерел

1. Мазаева И. А. *Профессиональная коммуникативная культура в содержании подготовки специалиста (на материале профессий «человек-человек»): дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов. Москва, 2003. 242 с.*
2. Максимкина О. И. *Формирование профессиональной коммуникативной культуры будущего педагога дошкольного образовательного учреждения: содержательный и процессуально-деятельностный компоненты: дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Мордовский госуд. пед. инст. имени М. Е. Евсевьева. Саранск, 2002. 228 с.*

**О. О. Ханюков, Є. Д. Єгудіна, Л. В. Сапожниченко,
Ю. В. Козлова, О. С. Калашникова, М. І. Яловенко**

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ 6 КУРСУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Всесвітня організація охорони здоров'я ставить високі вимоги до винускників Вищих закладів освіти медичного профілю. Велике значення мають такі професійні якості майбутніх спеціалістів як: самостійно аналізувати виникаючі ситуації та оперативно приймати рішення, вміти працювати в команді та колективі, швидко орієнтуватися в змінах ситуації. Тому студент 6 курсу Вищого медичного закладу освіти повинен вміти: 1) проводити та інтерпретувати опитування, фізикальний огляд, клінічне обстеження, результати сучасних лабораторно-інструментальних досліджень, морфологічного аналізу біопсійного, операційного та секційного матеріалу; 2) виявляти у хворого основні патологічні симптоми та синдроми захворювання, використовуючи знання професійно-орієнтовних та клінічних дисциплін; 3) проводити диференційну діагностику, формулювати попередній діагноз; 4) на основі патогенезу обґрунтувати методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики; 5) використовувати алгоритм постановки; 6) здійснювати прогноз життя, працездатності та одужання у конкретного пацієнта; 7) діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах; 8) демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного працівника та принципами професійної субординації; 9) аналізувати медичну інформацію, спираючись на принципи доказової медицини.

Як видно ці та інші професійно важливі властивості та особисті якості визначають професійну компетентність спеціаліста [1]. Враховуючи специфіку професійної діяльності лікаря, його професійна компетентність базується на ключових навичках, а саме: професійних, комунікативних, дослідницьких та наукових [1, 2]. Професійна компетенція - це теоретична і практична підготовленість студента на основі особистих і професійно важливих якостей; наявність професійних знань, умінь та навичок, культура мовлення, етика спілкування, самовиховання та самовдосконалення, які необхідні для діяльності лікаря. Формування професійної компетентності в контексті психології особистості становлення майбутнього лікаря потребує постійного вдосконалення змісту, структури, форм і методів професійної підготовки